

Özüñi hasaba çekmek

Category: Edebi makalalar, Kitapcy

написано kitapcy | 23 января, 2025

Özüñi hasaba çekmek **Hesaba çekilmeden önce, kendimizi hesaba çekebilme**

Mü'minin, hesabını kolay verebilecek şekilde hayatını yaşaması, "Bugün Allah için ne yaptın" bilinciyle kendini hesaba çekmesi, iki dünyalı olmasının gereğidir. Dolayısıyla biz, tek dünya için yaşamayız. Bizim bir de, bu dünyada yapıp ettiklerimizin hesabını vereceğimiz ahiretimiz vardır.

Hz. Ömer (r.a.) bir hutbesinde şöyle buyurmuştur: "Hesaba çekilmeden önce, kendinizi hesaba çekiniz. Amelleriniz tartılmadan önce, kendi amellerinizi tartınız. Hesaba çekilmek üzere, kıyamet günündeki en büyük arz ve huzura alınma için gerekli güzel hazırlıklarınızı yapınız. 0 gün huzura alındığınızda size ait hiçbir sır gizli kalmayacak, bütün sırlar meydana çıkacaktır." (İbn-i Ebi Şeybe, Kitabu'l-Musannef, 7/96, No:34459)

İyi bir mü'min, daima kendi nefesine karşı savcı, başkalarına karşı avukat gibi davranmalıdır. Bizler, insanlarda kusur arar ve onları kusurlarından dolayı sorgularız. Aslında sorgulanması gereken bizim kendi kusurlarımızdır. Biri boğazına kadar çamura batsa, fakat çamur bizim sadece topuğumuza bulaşsa karşımızdakini sorgulayıp "Bu kadar çamur da ne?" demeye yelteniriz. Buna hakkımız yoktur. "Neden ben topuğuma kadar çamura bulandım?" deyip kendimizi sorgulamamız esastır.

İnsan, yaptıklarını sürekli düşünerek, murakabe ve muhasebede bulunarak yapmazsa ve terk ettiklerini, aynı şekilde düşünerek terk etmezse, her zaman için yanılabılır. Bundan dolayı, en iyi, belki en kabule şayan gördüğümüz amellerimizde dahi bir riya/gösteriş olabileceğini göz önünde bulundurmalıyız. Kimsenin olmadığı ve bizi de görmediği bir yerde tek başımıza yaşıyor, her gece kalkıp teheccüd namazı kılıyor, başımız secdede, Rabbimizin huzurunda gözyaşı döküyor olabiliriz.

Fakat “Milyonlar uyurken uykumu bölerek yaptığım bu ibadetlerimden, bir gün insanlar haberdar olup, bahsedenler çıkar” düşüncesi olabilir. Eğer sorgulama yaparak amellerimizin arkasında yatan bu düşünceleri, murakabe ve muhasebe yapıp yok etmezsek, amelimiz şöhret ve riya töhmeti altında yapıldığı için iptal olur. Yanımıza uykusuzluk ve yorgunluktan başka bir şey kalmaz. Çünkü insanların gözüne girmek, onların aferinini almak ve onların gönlünde taht kurmak için yapılan ibadetler, Allah katında makbul değildir. Kişinin kendisini denetlemesi ve hesaba çekmesi, bir manada sürekli iç münakaşa, insanın kendisiyle, nefsiyle olan kavgası ve onu sorgulamasıdır. Herkes bunu kendi nefsi adına yapmalıdır. Başkaları hakkında tecessüs edip sorgulama yapma yerine, dikkatleri kendine çevirip iç muhasebe yapsa daha akıllıca davranmış olur.

Kendini hesaba çekmeyerek amellerine riya karıştıran şeref düşkünlerinin ahiretteki durumlarını, Ebu Hureyre (r.a.)’ın naklettiği bir hadiste Rasûlullah (s.a.v) şöyle dile getirir: “Kıyamet gününde insanların, üzerine ilk hüküm verilecek olanı, şehit edilen bir adamdır. Bu adam getirilerek ona Allah, nimetlerini tarif edecek, o da onları tanıyacaktır.

– Bu nimetler hakkında ne yaptın, diye soracak. Şehit:

– Senin uğrunda çarpıştım. Nihayet şehit edildim, diyecektir. Yüce Allah:

– Yalan söyledin! Fakat sen cesur denilmek için çarpıştın. Gerçekten dünyada denildi de, buyuracak. Sonra onun hakkında emir verecek ve yüzüstü sürüklenerek cehenneme atılacaktır.

Bir de ilmi öğrenip öğretene ve Kur’an’ı okuyan bir adam getirilecek. Allah buna da nimetlerini hatırlatacak. O da onları hatırlayacaktır.

– Bunlar hakkında ne yaptın, diye soracak, o adam:

– İlmi öğrendim ve öğrettim. Senin rızan için Kur’an’ı da okudum, diyecek. Yüce Allah:

– Yalan söyledin! Lakin sen ilmi, âlim denilsin diye öğrendin. Kur’an’ı da “o kâri/güzel okuyucu” denilsin diye okudun. Gerçekten dünyada denildi de, buyuracak. Sonra onun hakkında emir verecek ve yüzüstü sürüklenerek cehenneme atılacaktır.

Bir de Allah'ın yakasını genişlettiği ve kendisine malın her çeşidinden verdiği zengin adam getirilecek. Allah ona da nimetlerini tarif edecek. O da onları tanıyacaktır.

– Bunlar hakkında ne yaptın, diye soracak. O adam:

– Uğrunda mal sarf edilmesini dilediğin hiçbir yol bırakmadım.

Mutlaka senin için sarfettim, diyecek. Yüce Allah:

– Yalan söyledin! Lakin sen, “o cömerttir” desinler diye yaptın. Gerçekten dünyada sana cömert denildi de, buyuracak. Sonra onun hakkında emir verecek ve yüzüstü sürüklenerek cehenneme atılacaktır. (Ahmed Davudoğlu, Sahih-i Müslim Terc. ve Şerhi, 9/112)

Eğer ahirette hesaba çekilmeden önce, kendimizi dünyada hesaba çekmeden yaşarsak kaybederiz, hüsrana uğrarız. Onun için bu hadisin verdiği mesaj, her an zihnimizde sürekli yankılanmalı ve amellerimize gösteriş karıştırıp iptal ettirmemeliyiz. Unutmayalım ki kendisine riya karışan ameller, kalp/sahte para gibidir. Kalp para, görünüşte para gibidir ama geçmez. Gösterişle yapılan ameller de görünüşte eylemdir ama ahirette geçmez. Yanımıza sadece yorgunluğu kalır.

Musab SEYİTHAN. Edebi makalalar